

Presència de paràsits intestinals en uacaris vermells de l'Amazònia peruana

07/2014 - **Ciència Animal.** El uacari vermell (*Cacajao calvus ucayalii*) és una espècie en perill d'extinció la principal àrea de distribució de la qual és la conca del riu Yavarí, si bé sembla que històricament la seva localització era molt més àmplia. Aquest declivi poblacional podria ser degut a canvis en l'hàbitat, la caça i les malalties, que poden estar causades per paràsits. Aquest article, basat en el primer estudi de la diversitat parasitària intestinal d'individus uacari vermell de vida lliure a l'Amazònia peruana, revela que els helmints trobats no semblen estar afectant negativament aquestes poblacions i a més no té conseqüències sobre la salut pública.

A la conca del Yavarí, àrea amazònica localitzada a la zona frontera entre el Perú i el Brasil, es troben les poblacions més abundants de uacari vermell (*Cacajao calvus ucayalii*, imatge superior esquerra). El uacari és una espècie en perill d'extinció, categoritzada com Vulnerable per la IUCN i emblemàtica a l'Amazònia peruana. En els últims anys es creia que la seva distribució comprenia l'àrea entre els rius Yavarí i Ucayali. No obstant això, recents investigacions suggereixen que històricament la seva distribució era molt més àmplia i que poblacions de moltes altres àrees poden haver declinat i fins i tot desaparegut. Aquests episodis de declivis poblacionals i d'extinció local suggereixen que aquesta espècie podria estar en situació de greu amenaça en comparació amb altres espècies de primats. És molt probable que el canvi de l'hàbitat, la caça i les malalties siguin factors que estiguin implicats en aquest fenomen.

Figura 1: La conca del riu Yavari i la comunitat indígena yagua de Nova Esperança, àrea de principal distribució del mico uacari vermell (*Cacajao calvus ucayalii*).

Els paràsits són un component fonamental de la diversitat biològica i poden influenciar el nivell d'estrès, el comportament, la mida poblacional i les relacions intergrupals dels seus hosts. En els últims anys, s'ha començat considerar la importància dels estudis parasitològics en la conservació d'espècies en perill d'extinció. No obstant això, la major part d'aquests estudis s'han realitzat en condicions de captivitat, a causa de la limitada accessibilitat a aquestes espècies en el seu propi hàbitat natural. Aquest estudi va pretendre estudiar la diversitat parasitària gastrointestinal existent en poblacions de uacari vermell de vida lliure a l'Amazònia peruana.

De les anàlisis coprològiques de 36 individus uacari vermell realitzades, en el 27.8% dels casos es van observar helmints. Les principals espècies d'helmints observades van pertànyer a la família Strongyloididae (11.1%), i gènere *Trypanoxyuris* sp. (11.1%) i família Spiruridae (2.8%). Els helmints identificats no tenen rellevància en la salut pública, però són importants per a l'ecosistema. En els últims anys han augmentat els moviments migratoris humans a la recerca de treball en explotacions extractives de recursos naturals com fusta i petroli. La fauna parasitària procedent de zones remotes i de poc impacte humà pot variar en el futur, a causa de la fragmentació de l'ecosistema, el descens de les poblacions de uacari vermell i la introducció de paràsits exòtics. Aquests canvis podrien afectar significativament la densitat dels diferents hosts de paràsits, en concret del uacari vermell, causant canvis en l'eficàcia sanitària i reproductiva.

Figura 2: Ous de la família Strongyloididae trobats en un individu de uacari vermell.

Aquest és el primer estudi parasitològic realitzat en el uacari vermell de vida lliure. Aquest registre proporciona informació preliminar de base en sanitat d'aquesta espècie en perill d'extinció i la distribució es troba greument fragmentada causa de la caça i a l'explotació de fusta. La fauna parasitària observada en aquestes poblacions aparentment no sembla estar afectant negativament a aquestes poblacions i a més no té conseqüències sobre la salut pública.

Imatge superior esquerra: Uacari vermell (Cacajao calvus ucayalii).

Pedro Mayor

Departament de Sanitat i d'Anatomia Animals

Conga, David F.; Bowler, Mark; Tantalean, Manuel; Montes, Daniel; Serra-Freire, Nicolau Maués; Mayor, Pedro. [Intestinal helminths in wild Peruvian red uakari monkeys \(Cacajao calvus ucayalii\) in the northeastern Peruvian Amazon](#). *Journal of Medical Primatology* 43(2): 130-133. 2013. DOI: 10.1111/jmp.12092.